

Dosarul nr. 3ra-1123/23

2-23161151-01-3ra-18112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, G. Dașchevici, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

19 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, obligarea renumărării tuturor buletinelor de vot valorificate în cadrul Consiliului electoral al circumscripției electorale municipiului Chișinău nr. 1, pentru scrutinul de alegeri a Primarului general al municipiului Chișinău din 05 noiembrie 2023, în cadrul alegerilor locale generale din 2023, constatarea nulității rezultatelor alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, pentru alegerea Primarului general al municipiului Chișinău, precum și anularea rezultatelor votării din 05 noiembrie 2023, din cadrul alegerilor locale generale 2023, pentru funcția de Primar general al municipiului Chișinău,

împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins acțiunea depusă de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”,

c o n s t a ț ă :

La 13 noiembrie 2023, Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică” a depus acțiune în contencios administrativ, suplinită ulterior la 14 noiembrie 2023, împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, obligarea renumărării tuturor buletinelor de vot valorificate în cadrul Consiliului electoral al circumscripției electorale mun. Chișinău nr. 1, pentru scrutinul de alegeri a Primarului general al municipiului Chișinău din 05 noiembrie 2023, în cadrul alegerilor locale generale din 2023, constatarea nulității rezultatelor alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, pentru alegerea Primarului general al municipiului Chișinău, precum și anularea rezultatelor votării din 05 noiembrie

2023, din cadrul alegerilor locale generale 2023, pentru funcția de Primar general al municipiului Chișinău (f.d. 2-3, 35-36).

În motivarea acțiunii reclamantului a invocat că, rezultatele preliminare pentru alegerea Primarului general al municipiului Chișinău sunt fraudate, se alimentează de raportul dubios între numărul de voturi obținute de către formațiunea politică care a obținut mandatul de primar al municipiului Chișinău și numărul de voturi atribuite pentru mandatele respectivei formațiuni în Consiliul municipiului Chișinău. Or, discrepanța majoră între votul numeric oferit pentru funcția de Primar al municipiului Chișinău și mandatul pentru Consiliul municipal Chișinău din 05 noiembrie 2023 în raport cu anumite formațiuni politice, conferă suspiciune asupra procesului electoral din cadrul organelor electorale inferioare, care au comis multiple ilegalități pentru trucarea rezultatelor scrutinului din 05 noiembrie 2023, inclusiv prin furtul de buletine de vot de la PP „NOI” pentru a aranja un scrutin favorabil pentru formațiunile reprezentate în respectivele organe electorale.

Astfel, a susținut reclamantul că, PP „NOI” a fost defavorizat din startul campaniei prin acceptarea și tolerarea furtului de identitate de către Partidul Politic „NOI”, care ilegal a utilizat abrevierea de PP „NOI”, înșelând alegătorii și membrii organelor electorale. Or, respectivii nu au fost determinați să-și utilizeze abrevierea statutară de PP „NOI”. Iar Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale mun. Chișinău nr. 1 prin înscrierea în cursa electorală a contravenientului Partidul Politic „NOI”, Andrei Munteanu, care utilizează ilegal atributele exclusive ale Partidului Politic „Nouă Opțiune Istorică”, și anume, abrevierea statutară de NOI, înregistrată în Registrul partidelor politice în 02 mai 2013, deliberat a defavorizat candidatul PP „NOI” Ruslan Popa, prejudiciind dreptul fundamental de a alege și a fi ales.

În acest context, consideră reclamantul că, prin admiterea acestei anomalii electorale ca în buletinul de vot să existe pentru diferite formațiuni politice a atributului identic de NOI a făcut confuz inclusiv alegătorul, respectiv, rezultatele scrutinului din 05 noiembrie 2023, pentru mandatul de primar general al municipiului Chișinău sunt lovite de nulitate absolută. Iar utilizarea contrar cadrului legal a atributelor PP „NOI” de către PN conduce la invalidarea rezultatelor alegerilor pentru mandatul de Primar general al municipiului Chișinău din 05 noiembrie 2023. Or, pe tot parcursul campaniei electorale pentru alegerile locale generale 2023 organele electorale au avut abordări selective a concurenților electorali, ignorând principiul șanselor egale a concurenților electorali, a favorizat prin toate instrumentele care le-au stat la îndemână, înscrierea rezultatelor preliminare pentru alegerea Primarului municipiului Chișinău publicate pe platforma electronică a Comisiei Electorale Centrale.

Prin urmare, a subliniat reclamantul că, hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 a fost publicată de către Comisia Electorală Centrală doar la data de 12 noiembrie 2023. Iar conceptul hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1575 din 10 noiembrie 2023 de a comasa toate cererile de renumărare a buletinelor de vot din 05 noiembrie 2023 din diferite circumscripții electorale este unul ilegal. Or, fraudă electorală din circumscripția electorală nr. 1 pentru obținerea rezultatelor preliminare din 05 noiembrie 2023 la alegerea Primarului general al

municipiului Chișinău este de amploare și are impact major asupra alegerilor contestate prin infirmarea rezultatelor preliminare.

Totodată, a indicat reclamantul că, uzând de procedeu renumărării voturilor din 05 noiembrie 2023 pentru mandatul de primar le va da certitudinea că Ivan Ceban nu este Primar de Chișinău, iar astfel, fiind determinat procesul de declanșare a alegerilor noi pentru mandatul de primar al municipiului Chișinău. Or, este inadmisibil ca prin înșelare să fie desemnată persoana în funcția electivă.

În acest context, consideră reclamantul că, organele electorale sunt prezumate de fraudă, respectiv, se impune a fi elucidate și certificate toate circumstanțele ce conduc la nulitatea absolută a rezultatelor preliminare pentru funcția de primar drept urmare a scrutinului din 05 noiembrie 2023 din cadrul Circumscripției electorale nr.1 pentru mandatul de Primar al municipiului Chișinău.

Astfel, a susținut reclamantul că, Comisia Electorală Centrală în mod arbitrar a ignorat motivele care conferă ilegalitate rezultatelor preliminare ale scrutinului din 05 noiembrie 2023 realizate pentru alegerea Primarului general al municipiului Chișinău, limitând dreptul la o contestare eficientă în vederea înlăturării rezultatelor obținute prin fraudă și fals.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, obligarea renumărării tuturor buletinelor de vot valorificate în cadrul Consiliului electoral al circumscripției electorale mun. Chișinău nr. 1, pentru scrutinul de alegeri a Primarului general al municipiului Chișinău din 05 noiembrie 2023, în cadrul alegerilor locale generale din 2023, constatarea nulității rezultatelor alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, pentru alegerea Primarului general al municipiului Chișinău, precum și anularea rezultatelor votării din 05 noiembrie 2023, din cadrul alegerilor locale generale 2023, pentru funcția de Primar general al municipiului Chișinău (f.d. 48, 49-60).

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, acțiunea înaintată de către Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, reprezintă o acțiune în obligare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. b) Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în obligare rezidă în faptul că, reclamantul urmărește pe cale judiciară anularea hotărârii și obligarea autorității publice de a renumăra toate buletinele de vot valorificate în cadrul Consiliului electoral al circumscripției electorale mun. Chișinău nr. 1, pentru scrutinul de alegeri a Primarului general al mun. Chișinău din 05 noiembrie 2023, în cadrul alegerilor locale generale din 2023, constatarea nulității rezultatelor alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, pentru alegerea Primarului general al mun. Chișinău, precum și anularea rezultatelor votării din 05 noiembrie 2023, din cadrul alegerilor locale generale 2023, pentru funcția de Primar general al mun. Chișinău, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Prin urmare, prima instanță în conformitate cu prevederile art. 219 din Codul administrativ l-a apreciat ca un element al pretenției acțiunii în obligare.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că, la adoptarea hotărârii nr.1575 din 10 noiembrie 2023, autoritatea publică, la caz Comisia Electorală Centrală și-a exercitat

dreptul discreționar, reieșind din circumstanțele de fapt constatate și în conformitate cu prevederile normative care se circumscriu procedurii privind renumărarea voturilor. Iar atât la examinarea contestației de către pârât, cât și în cadrul ședinței de judecată reclamantul nu a prezentat careva probe care ar confirma careva dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale mun. Chișinău nr. 1.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că, reclamantul prin intermediul reprezentanților săi care au participat la numărarea voturilor au avut acces la procesele-verbale cu privire la rezultatele numărării voturilor și prin urmare, în caz de depistare a unor iregularități urma să sesizeze în conformitate cu prevederile legale Comisia Electorală Centrală, *însă* la caz acest fapt a fost omis, fapt ce a dus la concluzia că, contestația înaintată de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, este una declarativă și neîntemeiată.

Ce ține de argumentul invocat de reclamant precum că, s-a încălcat procedura de examinare a sesizărilor de Comisia Electorală Centrală, Curtea de Apel Chișinău l-a considerat ca fiind neîntemeiat, or art.44 alin.(4) Cod administrativ, prevede că, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Fiecare participant participă în cadrul procedurii administrative în mod independent față de ceilalți participanți.

Curtea de Apel Chișinău a reținut că, decizia Comisiei Electorale Centrale privind conexarea contestațiilor și cererilor și examinarea lor într-o singură procedură administrativă, inclusiv și a reclamantei este una proporțională în raport cu scopul urmărit și anume examinarea acestor contestații într-un mod simplu, adecvat, rapid și eficient, iar instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Prima instanță a constatat că, hotărârea nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, este motivată în conformitate cu norma legală expusă în hotărâre, or sunt indicate argumentele care s-au bazat pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

În acest context, Curtea de Apel Chișinău a conchis că, acțiunea urmează a fi respinsă, ca neîntemeiată, deoarece în ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine că, Comisia Electorală Centrală la emiterea hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, a acționat în cadrul legal, adică cu respectarea legii materiale și a celei procedurale.

Astfel, cu privire la argumentul reclamantului precum că, discrepanța majoră între votul numeric oferit pentru funcția de Primar al municipiului Chișinău și mandatul pentru Consiliul municipal Chișinău din 05 noiembrie 2023 în raport cu anumite formațiuni politice, conferă suspiciune asupra procesului electoral din cadrul organelor electorale inferioare, care au comis multiple ilegalități pentru trucarea rezultatelor scrutinului din 05 noiembrie 2023, inclusiv prin furtul de buletine de vot de la PP „NOI” întrucât, PP „NOI” a fost defavorizat din startul

campaniei prin acceptarea și tolerarea furtului de identitate de către Partidul Politic „NOI”, care ilegal a utilizat abrevierea de PP „NOI”, înșelând alegătorii și membrii organelor electorale prima instanță a reținut că, reclamantul în mod abuziv include în acțiunea înaintate referința cu privire la similitudinea simbolurilor electorale ale Partidului Politic „Nouă Opțiune Istorică” și Partidului Politic „Noi”, problemă asupra căreia instanțele judecătorești s-au pronunțat, stabilind că este exclusiv de competența Agenției Servicii Publice de a soluționa acest aspect.

Prin urmare, prima instanță a considerat că, argumentele reclamantului Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, nu pot fi reținute la caz, deoarece ultimul interpretează eronat normele de drept și situația de fapt. Or, simpla nemulțumire a reclamantului cu actul administrativ individual, nu atrage după sine anularea acestuia.

La data de 17 noiembrie 2023, ora 12:39, Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admiterea a acțiunii depuse de reclamant.

În motivarea recursului, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată recurentul a indicat că cauza în prima instanță a fost examinată fără a fi prezentat dosarul administrativ, în care se conțin inclusiv procesele-verbale ale datelor preliminare ale scrutinului din 05 noiembrie 2023, pentru alegerea Primarului municipiului Chișinău.

A remarcat că organele electorale sunt prezumate de fraudă respectiv, se impune a fi elucidate și certificate toate circumstanțele ce conduc la nulitatea absolută a rezultatelor preliminare pentru funcția de primar drept urmare a scrutinului din 05 noiembrie 2023 din cadrul Circumscripției electorale nr.1 pentru mandatul de Primar al municipiului Chișinău.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 15 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, dispozitivul hotărârii a fost notificat recurentului la 16 noiembrie 2023, ora 11:06, iar copia hotărârii motivate i-a fost notificată la data de 17 noiembrie 2023, ora 15:30 (f.d. 61, 68).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin referința depusă la 18 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică” și menținerea hotărârii Curții de Apel (f.d.80-83).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretenției interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenții argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică”.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral, art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Partidul Politic „Nouă Opțiune Istorică” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Mariana Pitic